

Sygn. akt VIII Pz 50/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2015r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Andrzejewska

Sędziowie SSO Joanna Smycz

SSO Grażyna Łazowska

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2015r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa T. P., G. R., S. R., F. S., A. S., J. S. (1), E. S., J. S. (2), M. S., R. Z.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o ekwiwalent pieniężny

na skutek zażalenia powodów T. P. i S. R.

na punkt 2 postanowienie Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 19 maja 2015r.

sygn. VI P 306/15

postanawia

1. **oddalić zażalenie;**

2. **zasądzić od powodów T. P. i S. R. na rzecz pozwanej kwotę po 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.**

(-) SSO Joanna Smycz (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSO Grażyna Łazowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

VIII Pz 50/15

UZASADNIENIE

Powodowie domagali się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. kwoty 597,54 zł tytułem ekwiwalentu pieniężnego za bezpłatny węgiel, z ustawowymi odsetkami od dnia 1 maja 2014r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty z dnia 19 grudnia 2014r. Sąd Rejonowy w Gliwicach (VI Np (...)) uwzględnił powództwo i orzekł o kosztach postępowania.

W sprzeciwie wniesionym od powyższego nakazu zapłaty, pozwana domagała się oddalenia powództwa i zasądzenia na swoją rzecz od powodów kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu wskazała, że prawo powodów do bezpłatnego deputatu węglowego nie wynika z Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004r. zawartego między zarządem (...) S.A. a organizacjami związków zawodowych, albowiem prawo do bezpłatnego węgla byłych pracowników zlikwidowanej Kopalni (...) reguluje ustawa z dnia 7 września 2007r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008-2015 (Dz.U. z 2007 roku, Nr 192, poz. 1379) – zwana ustawą restrukturyzacyjną. Uprawnieni mogą realizować prawo do deputatu węglowego w dwojaki sposób: w naturze (art. 13 ustawy), a w przypadku złożenia oświadczenia o rezygnacji z uprawnienia do pobierania bezpłatnego węgla w naturze (art. 12 ust. 3 ustawy), w formie ekwiwalentu pieniężnego, który jest wypłacany obok emerytury (renty) wyłącznie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Pozwana dodała, że w okresie od 6 lutego 2014r. do 10 grudnia 2014r. realizowała prawo do deputatu węglowego za rok 2014 w wymiarze mniejszym o jedną tonę, zgodnie z wymienionym porozumieniem z dnia 6 lutego 2014r., jednak w dniu 10 grudnia 2014r. pozwana odstąpiła od stosowania porozumienia z dnia 6 lutego 2014r. W dniu 10 grudnia 2014r. podjęta została bowiem przez Zarząd pozwanej uchwała nr (...), zgodnie z którą osoby uprawnione do deputatu węglowego mogą pobrać w terminie do 30 czerwca 2015r. taką ilość bezpłatnego węgla w naturze, o jaką zmniejszony został jego roczny wymiar za 2014 rok.

Pismem, które wpłynęło do Sądu w dniu 7 maja 2015r. powodowie cofnęli pozew ze zrzeczeniem się roszczenia. Pozwana wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od powodów kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 19 maja 2015r. Sąd Rejonowy w Gliwicach – na podstawie art. 355 k.p.c. w zw. z 203 § 1 k.p.c. – umorzył postępowanie w sprawie i zasądził od powodów na rzecz pozwanej po 135 zł tytułem poniesionych kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając orzeczenie o kosztach postępowania Sąd Rejonowy wskazał na treść art. 98 k.p.c., oraz przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.t.j. z 2013r., poz.490 z późn.zm.) podkreślając, że umorzenie postępowania oznacza przegranie sprawy przez stronę powodową, jeżeli cofnęła pozew zrzekając się roszczenia, albo jeżeli cofnięcie pozwu nastąpiło wskutek upadku podstawy faktycznej, który spowodował bezprzedmiotowość żądania.

Powołując się na orzecznictwo, Sąd Rejonowy wskazał, iż za stronę przegrywającą sprawę należy uznać pozwanego, który w toku procesu spełnił dochodzone od niego świadczenie, czym zaspokoił roszczenie powoda wymagalne w chwili wytoczenia powództwa. Tutaj jednak Sąd I instancji zauważył, że pozwany nie zaspokoił roszczeń powodów o ekwiwalent pieniężny, bowiem to roszczenie było nieuzasadnione. Świadczenia w postaci bezpłatnego węgla w naturze jest innym świadczeniem, aniżeli ekwiwalent pieniężny. Dlatego też powodów nie można uznać za osoby, które wygrały niniejsze postępowanie. Powodowie nie posiadali prawa do ekwiwalentu pieniężnego na podstawie Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004r. zawartego między zarządem (...) S.A. a organizacjami związków zawodowych (§ 7 załącznika Nr 14 do Porozumienia).

Sąd Rejonowy wskazał nadto, że wprawdzie wyjątek od zasady ponoszenia kosztów za wynik sprawy przewiduje art. 102 k.p.c., który pozwala w szczególnie uzasadnionych wypadkach na zasądzenie od strony przegrywającej tylko części kosztów lub nieobciążanie jej w ogóle kosztami, jednak przepis art. 102 k.p.c. nie może być rozszerzająco wykładany i może być stosowany w zależności od konkretnego przypadku.

Sąd Rejonowy wskazał, iż w niniejszej sprawie nie zachodzi okoliczność odstąpienia od poniesienia przez powodów kosztów postępowania, albowiem powodowie posiadają stały dochód w postaci emerytury (renty). Nadto, wytaczając powództwo powodowie byli reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, korzystali z fachowej pomocy prawnej i mogli ocenić szanse wygrania procesu. Sąd Orzekający stanął na stanowisku, że sam fakt, iż sprawa jest z zakresu prawa pracy nie uzasadnia zwolnienia powodów od kosztów zastępstwa procesowego, które poniosła strona pozwana. Zwolnienie z tego tytułu powodów od kosztów procesu naruszałoby zasadę równości stron w postępowaniu sądowym i oznaczałoby, że w każdym postępowaniu ze stosunku pracy, pracownik byłby w uprzywilejowanej pozycji na wypadek przegrania postępowania.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyli powodowie T. P. i S. R. wnosząc o zmianę pkt 2 postanowienia i zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów zastępstwa procesowego.

Zarzucono:

- naruszenie przepisów postępowania tj. art. 98 k.p.c. w zw. z art. 203 § 3 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i nieobciążenie pozwanej kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego na rzecz powodów w przypadku, w którym powodowie przed wydaniem wyroku cofnęli powództwo z uwagi na spełnienie przez pozwaną świadczeń z tytułu praw do bezpłatnego węgla;

- naruszenie art. 328 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez niedostateczne wyśnienienie w treści pisemnego uzasadnienia motywów rozstrzygnięcia Sądu w skarżonym zakresie, w szczególności przyczyn nieobciążania pozwanej kosztami procesu strony powodowej.

Sąd Okręgowy w Gliwicach zważył:

Zażalenie powodów nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu II instancji, Sąd Rejonowy słusznie – w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu zawartą w art. 98 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu) – zasądził od powodów na rzecz strony pozwanej koszty zastępstwa procesowego. Sąd orzekający podziela argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Powodowie domagali się, jak zauważył Sąd Rejonowy ekwiwalentu za jedną tonę bezpłatnego węgla – do czego nie byli uprawnieni, a nie wydania jednej tony bezpłatnego węgla w naturze. Ponadto dniu 10 grudnia 2014r. podjęta została przez Zarząd pozwanej uchwała nr (...), zgodnie z którą osoby uprawnione do deputatu węglowego mogły pobrać w terminie do 30 czerwca 2015r. taką ilość bezpłatnego węgla w naturze, o jaką zmniejszony został jego roczny wymiar za 2014 rok. Istniała więc możliwość wcześniejszego cofnięcia powództwa, powództwo zostało cofnięte ze zrzeczeniem się roszczenia dopiero pismem, które wpłynęło do Sądu dnia 7 maja 2015r.

Nie zasługuje zatem na uwzględnienie zarzut skarżących, iż obciążanie ich kosztami procesu jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Pozwana, mimo iż zmniejszając przysługujący powodom bezpłatny węgiel o jedną tonę dała im powód do wytoczenia powództwa, ale wyłącznie o deputat węglowy w naturze.

Sąd Rejonowy słusznie zwrócił uwagę, iż nie bez znaczenia jest fakt, iż powodowie od początku procesu byli reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, co zwiększało ich wiedzę prawniczą w niniejszej sprawie i pozwalało na lepszą ocenę szans wygrania procesu, nadto pozwalało ocenić konsekwencje jego przegrania.

Wprawdzie, jak wskazał Sąd Rejonowy, art.102 k.p.c. daje Sądowi możliwość całkowitego lub częściowego odstąpienia od obciążania strony przegrywającej kosztami procesu, jednak Sąd Rejonowy słusznie nie dopatrył się w przedmiotowej sprawie okoliczności pozwalających na zastosowanie tego przepisu.

Należy podkreślić, że sąd nie jest zobligowany do zastosowania powyższego przepisu art. 102 k.p.c., a jedynie ma taką możliwość, po rozważeniu całokształtu okoliczności sprawy. Sądy posiadają swobodę kształtowania orzeczeń o kosztach procesu, a więc i kosztach zastępstwa procesowego, samodzielnie decydują czy na gruncie konkretnej sprawy zachodzą owe "szczególne okoliczności" o jakich mowa w powoływanym wyżej przepisie, pozwalające na odstąpienie od obciążania strony przegrywającej kosztami postępowania.

W postanowieniu z dnia 24 października 2013r. sygn. IV CZ 61/13 (LEX nr 1389013) Sąd Najwyższy wskazał, iż hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania "wypadków szczególnie uzasadnionych", pozostawia

sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu.

W ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwie Sąd Najwyższy wskazał również, że „zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego” (vide postanowienie z 14 stycznia 1974r., II CZ 223/73, LEX nr 7379; postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 1976r., sygn. IV Pz 61/76, LEX nr 7856; postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 1981r., sygn. IV Pz 11/81, LEX nr 8307; postanowienie Sądu Najwyższego 17 kwietnia 2013r., V CZ 132/12, LEX nr 1341732).

Taką wyjątkową okolicznością nie jest w niniejszym postępowaniu charakter sprawy, tj. fakt, że powodowie wywodzili swoje roszczenie ze stosunku pracy. Ustawodawca nie przewidział bowiem w zakresie postępowania odrębnego jakim jest postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy, żadnych przepisów szczególnych dotyczących zwrotu kosztów zastępstwa procesowego strony przeciwnej, gdy stroną przegrywającą jest pracownik. Pracodawca czy też inny podmiot pozwany przez pracownika ma bowiem pełne prawo do reprezentacji przez profesjonalnego pełnomocnika, a ten z kolei do stosowanego wynagrodzenia z tego tytułu. Brak bowiem normatywnej podstawy szczególnego uprzywilejowania pracownika w przypadku, gdy jest on stroną przegrywającą proces.

Bez znaczenia jest okoliczność, że powodowie byli przekonani o słuszności swoich żądań, gdyż z istoty każdego postępowania procesowego wynika jego sporność i zwykle niepewność rozstrzygnięcia, a każda strona wnosząca pozew jest z reguły przekonana o słuszności swoich żądań i konieczności wystąpienia do Sądu. Zatem subiektywne przekonanie o słuszności żądania nie jest z pewnością okolicznością o jakiej mowa w art. 102 k.p.c., w przeciwnym razie art. 102 k.p.c. miałyby zastosowanie w każdej sprawie, w której powództwo zostałoby oddalone.

Nadto powodowie mimo posiadania fachowego pełnomocnika nie wykazali w toku postępowania przed Sądem Rejonowym np. okoliczności świadczących o ich złej sytuacji majątkowej lub życiowej, która uzasadniałaby całkowite zwolnienie z ponoszenia kosztów procesu.

Reasumując należy wskazać, że Sąd Rejonowy rozważył wszystkie powyższe okoliczności a w konsekwencji wydał prawidłowe rozstrzygnięcie.

Mając to na względzie zażalenie oddalono na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c.

W pkt 2 postanowienia, na podstawie § 12 ust. 2 pkt 1 w zw. z § 11 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.t.j. z 2013r., poz.490 z późn.zm.), Sąd zasądził od powodów T. P. i S. R. na rzecz pozwanej kwotę po 60 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

(-) SSO Joanna Smycz (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSO Grażyna Łazowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia